

2.2 **sürgeti**, hogy a helyi és regionális szintet gazdaságilag támogassák a tiszta közúti járművek beszerzésében;

2.3 **kiemeli** a tájékoztatási és képzési intézkedések jelentőségét a tiszta közúti járművekre vonatkozó közbeszerzési eljárás támogatása és kidolgozása szempontjából;

2.4 szükségesnek **tartja** a tiszta közúti járművek használatának előmozdítására alkalmas intézkedések összesített bemutatását;

2.5 **javasolja**, hogy a tiszta közúti járművek használatának előmozdításáról szóló irányelv nyomán követésére létrehozandó jelentéstételi eljárást koordinálják a többi jelentéstételi eljárással. Összehangolásra van szükség többek között a levegő minőségéről és a „Tiszta levegőt Európának” elnevezésű programról szóló irányelvben meghatározott jelentéstételi rendszerrel;

2.6 **síkra száll amellett**, hogy az irányelvben javasolt intézkedések kidolgozásába, végrehajtásába, értékelésébe és nyomon követésébe a jövőben vonják be a településeket és a régiókat.

Brüsszel, 2006. június 15.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Michel DELEBARRE

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról”

(2006/C 229/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

tekintettel „Az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló európai parlamenti és tanácsi ajánlásra tett javaslatra” (COM(2005) 548 final – 2005/0221 (COD));

tekintettel az Európai Bizottság 2005. november 28-án hozott határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikk első bekezdése alapján e tárgyban kikéri a Régiók Bizottsága véleményét;

tekintettel elnökének 2006. január 24-i határozatára, mely szerint a „Kultúra és oktatás” szakbizottságot vélemény kidolgozásával bízta meg e tárgyban;

tekintettel a „Javaslat az Európai Parlament és a Tanács határozatára az élethosszig tartó tanulásra vonatkozó integrált cselekvési program beindításáról” tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 258/2004 fin ⁽¹⁾);

tekintettel az Európai Bizottság „Az egész életen át tartó tanulás európai térségének valóra váltása” című közleményéhez készített véleményére (CdR 49/2002 fin ⁽²⁾);

tekintettel „Az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról (2007–2013) szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra tett javaslat” tárgyában kidolgozott véleményére (CdR 155/2005 fin);

tekintettel a „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az európai oktatási és szakképzési rendszerekben az információs és kommunikációs technológia (IKT) hatékony integrációja érdekében többéves (2004-2006) program (elektronikus tanulási program) elfogadásáról” tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 73/2003 fin ⁽³⁾);

tekintettel az Európai Bizottságnak „A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség támogatása: cselekvési terv a 2004–2006. évre” című közleményéhez készített véleményére (RB 248/2003 fin ⁽⁴⁾);

⁽¹⁾ HL C 164., 2005.7.5., 59. o.

⁽²⁾ HL C 278., 2002.11.14., 26. o.

⁽³⁾ HL C 244., 2003.10.10., 42. o.

⁽⁴⁾ HL C 73., 2004.3.23., 33. o.

tekintettel a „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a Kultúra 2007 program (2007-2013) létrehozásáról” tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 259/2004 fin ⁽⁵⁾);

tekintettel az Európai Bizottságnak az „Új Ösztönzés az Európai Ifjúságnak témájára vonatkozó fehér könyv nyomon követése. Ajánlott közös célok a fiatalok által végzett önkéntes tevékenységekre, válaszul a Tanácsnak az ifjúság terén folytatott európai együttműködés keretéről szóló 2002. június 27-i határozatára” (COM (2004) 337 final) című közleményéhez készített véleményére;

tekintettel az Európai Bizottságnak az „Új Ösztönzés az Európai Ifjúságnak témájára vonatkozó fehér könyv nyomon követése. Ajánlott közös célok az ifjúság nagyobb fokú megértésére és megismerésére, válaszul a Tanácsnak az ifjúság terén folytatott európai együttműködés keretéről szóló 2002. június 27-i határozatára” (COM (2004) 336 final) című közleményéhez készített véleményére (CdR 192/2004 final ⁽⁶⁾);

tekintettel a „Kultúra, oktatás és kutatás” szakbizottság által 2006. április 4-én elfogadott véleménytervezetre (CdR 31/2006 rev. 2, előadó: Christina Tallberg, Stockholm regionális közgyűlésének tagja (SE/PES));

a 2006. június 14–15-én tartott 65. plenáris ülésén (a június 14-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

Az Európai Bizottság javaslatának tartalma

A 2000 márciusában tartott lisszaboni Európai Tanács elismerte, hogy Európa számára kihívást jelent a globalizációhoz való alkalmazkodás és a tudásalapú gazdaság irányába való elmozdulás. A Tanács hangsúlyozta, hogy „minden polgár számára biztosítani kell azokat a készségeket, amelyekre ahhoz van szüksége, hogy ebben az új információs társadalomban élni és dolgozni tudjon”, és hogy „európai keretrendszernek kell meghatároznia azokat az új alapvető készségeket ⁽⁷⁾, amelyeket az élethosszig tartó tanulás révén kell biztosítani: vagyis az IT-készségeket, az idegen nyelveket, a műszaki kultúrát, a vállalkozói és társadalmi készségeket.”

Az itt javasolt ajánlást tehát a kulcskompetenciák európai referenciaeszközének szánják, amely kifejti, hogy hogyan lehet minden polgár számára biztosítani az egész életen át tartó tanulás révén az e kompetenciákhoz való hozzáférést.

A tudásalapú társadalom kialakulása egyre fokozza a kulcskompetenciákra való igényt a személyes, a nyilvános és a szakmai szférában.

A lisszaboni stratégiával foglalkozó magas szintű csoport 2004 novemberében leszögezte, hogy „messze nem teszünk eleget Európában azért, hogy felvértezzük az embereket azokkal az eszközökkel, amelyekre ahhoz van szükségük, hogy alkalmazkodni tudjanak a változóban lévő munkaerőpiachoz, és ez igaz mind a sok, mind a kevés szaktudást igénylő állások esetében is.”

Számos ország indított útjára – gyakran nem kormányzati szervezetek segítségével – felnőttoktatási programokat, amelyek az olyan alapkészségek elsajátítására irányulnak, mint az olvasás, az írás, a számolás vagy az IKT. Mindazonáltal sok ország nincsen még abban a helyzetben, hogy lehetővé tegye valamennyi polgára számára az alapvető készségek elsajátítását és frissítését.

⁽⁵⁾ HL C 164., 2005.7.5., 65. o.

⁽⁶⁾ HL C 43., 2005.2.18., 42. o.

⁽⁷⁾ Az »alapvető készségeket« általában úgy tekintik, hogy az írni, olvasni és számolni tudásra utalnak; a lisszaboni Tanács arra szólított fel, hogy e körbe vegyék fel a tudásalapú társadalomban szükséges új készségeket is, ilyenek például az IKT-készségek és a vállalkozói készségek.

Az ajánláshoz csatolt „Kulcskompetenciák az élethosszig tartó tanuláshoz – Európai referenciakeret” című melléklet felöleli azt a tudást, azokat a készségeket és hozzáállást, amelyekkel az embereknek rendelkeznie kell ahhoz, hogy a fenntartható fejlődésben és a demokratikus állampolgárságban aktívabban részt vállalhassanak. A következő nyolc kulcskompetenciát határozzák meg: az anyanyelven folytatott kommunikáció; idegen nyelveken folytatott kommunikáció; matematikai kompetencia; digitális kompetencia; a tanulás megtanulása; interperszonális, interkulturális és szociális kompetencia; vállalkozói kompetencia; kulturális kifejezőkészség.

A javaslat jelentősége a helyi és regionális önkormányzatok számára

A helyi és a regionális szint az Európai Unió minden tagállamában központi hatáskörökkel rendelkezik az alapoktatás, a szakképzés és az egész életen át tartó tanulás keretében megvalósuló továbbképzés terén.

A helyi és regionális önkormányzatok kiváló helyzetben vannak ahhoz, hogy konstruktívan együttműködhesenek a szociális partnerekkel, valamint az alap- és továbbképzés területén tevékenykedő intézményekkel és szervezetekkel annak érdekében, hogy az általános oktatási, illetve szakképzési programok kínálata a sajátos helyi viszonyokhoz és követelményekhez igazodjon.

A különböző, regionális és helyi együttműködési projektek ezenfelül a növekedés és fejlődés fontos ösztönzői.

Az EU oktatási programjai révén közvetlenül is kapcsolatba kerül az egyes polgárokkal. Egyetlen más EU-program sem érint évente ennyi embert. A programok támogatják az oktatási rendszerek korszerűsítését is, és segítik az embereket szakértelmük naprakésszé tételében. A helyi és regionális szint feladatköreire való tekintettel a regionális szereplőknek az oktatás és képzés területén fontos célcsoportot kell alkotniuk a program tevékenységei számára. ⁽⁸⁾

⁽⁸⁾ CdR 258/2004 final

Azok a regionális hálózatok, melyeket az Európai Bizottság és a Régiók Bizottsága az élethosszig tartó tanulás (R3L-kezdemenyezés) elősegítése érdekében indított be, kiváló példák arra, hogyan lehet az élethosszig tartó tanulás kérdését megismertetni és elősegíteni Európában. Eredetileg itt egy olyan kísérleti kezdeményezésről volt szó, amely a fő programoktól független költségvetéssel rendelkezett. A kezdeményezést időközben integrálták a 2007-től 2013-ig terjedő időszakra vonatkozó, az egész életen át tartó tanulásról szóló közösségi cselekvési programra tett javaslatba.

1. A Régiók Bizottsága általános álláspontja a közleményről

1.1 A Régiók Bizottsága úgy látja, hogy az egész életen át tartó tanulásra irányuló EU-stratégiának meghatározó eleme a részvétel, a korai gyermekkortól kezdve egész életünkön át. Ez a koncepció a tanulás legkülönbözőbb típusait foglalja magában, legyen szó formális, nem formális vagy informális tanulásról. A Régiók Bizottsága már több helyütt is hangsúlyozta, hogy éppen a helyi és regionális szint az, amely nagyban hozzájárul az egész életen át tartó tanulás stratégiájához. Gyakran ez az a szint, amely politikai és pénzügyi hatáskörrel bír az oktatási és képzési területre nézve a tagállamokban. Nem ritkán a fejlődés és növekedés koordinátora, illetve egyfajta szociális hatóságként lép fel, amely polgárai számára biztosítja a szociális vívmányokat és az infrastruktúrát. Továbbá munkaadó is, aki abban érdekelt és azért felelős, hogy foglalkoztatottjai szaktudását tovább fejlessze⁽⁹⁾.

1.2 Az oktatás kérdései döntő jelentőséggel bírnak Európa versenyképességének szempontjából a jóléti állam megőrzésének előfeltételeként. Európa legértékesebb erőforrásait, a polgárokat, fel kell készíteni egy olyan fajta pályafutásra és munkára, amely gyökeresen eltér a korábbi generációkra jellemzőtől, és amely a jövőben is gyors változásoknak lesz kitéve. Mind a vállalatok, mind pedig a munkavállalók olyan változások előtt állnak, melyeknek pontos jellegét előre nehéz meghatározni.

1.3 A helyi és regionális fejlődésnek természetesen többféle előfeltétele és kiindulási pontja is lehet. Azonban semmi esetre sem szabad környezetétől elválasztva szemlélni. A régióknak és közösségeknek produktív rendszerre van szükségük, amely olyan mértékben képes megújulni, ahogy a hagyományos munkahelyek megszűnnek: ellenkező esetben fenyeget a stagnálás, a munkanélküliség okozta társadalmi kirekesztődés, a megnövekedett betegállomány és a munkaerőpiac túl gyakran bekövetkező, idő előtti elhagyásának veszélye.

1.4 A humán kompetenciák és készségek fejlesztését tehát úgy kell alakítani, hogy megfeleljenek a tudásalapú társadalom követelményeinek. A megalapozott nyelvtudás és általában véve

a kommunikációs készségek csakúgy, mint a csapatmunkára való alkalmasság, egyre fontosabbá válnak. A jelenlegi fejlődés mellett, amelyet mind gyorsabbá váló kereskedelmi áramlatok, globalizált piacok és szegmentáció jellemez, erősebben jelentkezik az együttműködés igénye. Ez vonatkozik a különböző helyi és regionális szintű vállalkozások és szervezetek, csakúgy, mint a régiók egymás közötti viszonyára. Európa különböző részei között, valamint Európa és a világ többi része között is egyre erősödő, kölcsönös függőségi viszony alakul ki.

1.5 A „pályafutás – társadalom – magasabb fokú képzettség” hármasa fontos alapját képezi az innovációnak és a növekedésnek, mind a helyi, mind pedig a regionális szinten. Ezenkívül a társadalmi kohézió és a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében olyan befogadó infrastruktúrára és megkülönböztetésmentes légkörre van szükség, amely tevékeny állampolgárságra, illetve közös felelősségvállalásra ösztönöz.

1.6 Az RB már korábban is hangsúlyozta tevékeny szerepvállalásának fontosságát az egész életen át tartó tanulás helyi és regionális szinten történő támogatását illetően⁽¹⁰⁾. E szerepvállalás fontossága érvényes a képzési célok és a kulcskompetenciák kérdésének tekintetében is. Az RB rendkívül fontosnak tartja, hogy az Európai Bizottság által előterjesztett javaslatok a helyi és regionális szinten kibontakoztassák hatásukat.

1.7 Az RB szívesen végigkíséri és támogatja a további fejlődést, és e kérdések tekintetében (például kísérleti projektek, illetve vizsgálatok esetében) a jövőre nézve együttműködést szorgalmaz az Európai Bizottsággal.

1.8 A Régiók Bizottsága (az R3L-kezdemenyezéssel összhangban) hangsúlyozza az egész életen át tartó tanulást elősegítő regionális hálózatok fejlesztésének jelentőségét annak érdekében, hogy megerősödjön a kapcsolatrendszer az alap- és felsőfokú oktatás, a szakképzés, illetve a kulturális intézmények és szervezetek között, mivel ez alapvető eleme a foglalkoztathatóság javításának és az aktív társadalmi szerepvállalásnak.

2. Az Európai Bizottság javaslatai a tagállamoknak címzett ajánlásokra

2.1 Az előző bekezdésben felvázolt gondolatok tükrében a mai társadalomban, illetve szakmai életben rendkívül fontos az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák előtérbe helyezése, és ez igaz a jövőre nézve is. Egy ilyenfajta előtérbe helyezés támogatja a helyi és regionális, illetve a nemzeti szinten zajló fejlődést az Európai Unió egészében. A Régiók Bizottsága üdvözli az Európai Bizottságnak a tagállamokhoz intézett, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákra vonatkozó ajánlásokra tett javaslatát.

⁽⁹⁾ CdR 49/2002 final

⁽¹⁰⁾ CdR 49/2004 final

2.2 Az RB különösen öröndetesnek találja, hogy az Európai Bizottság javaslata utal a regionális és helyi szint szerepére és jelentőségére, ami a korábbi bizottsági javaslatokhoz képest, melyek szinte kizárólag csak az európai és a nemzeti szintet tartották szem előtt, lényeges javulást jelent.

2.3 A Régiók Bizottsága az egész életen át tartó tanulás integrált programjában a képzési terület ösztönzésének fontos eszközét látja, amely az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák erősítésére szolgál. Az Unió régiói és városai közötti hatékony tudás- és szaktudástranszfer, amely a polgárok nagyobb mobilitása révén érhető el, hozzájárulhat a versenyképesség és a foglalkoztatás ösztönzéséhez.

2.4 Az Európai Bizottság ajánlásainak egyik sarkalatos pontja a kulcskompetenciák egész életen át – a felnőttkorban is – tartó frissítésére irányuló törekvés. Itt különleges figyelmet érdemelnek a nemzeti, regionális vagy helyi összefüggésben prioritásként meghatározott célcsoportok. Ebben az összefüggésben fontos szerep juthat a helyi és regionális szintű, alacsony szakképzettségű csoportokra irányuló motivációnövelő intézkedéseknek és információs munkának. Ezek lényege, hogy a polgárok tudására, tapasztalataira, és érdeklődési körére építenek, és nem gyenge pontjaikból vagy hiányosságaikból indulnak ki.

2.5 A nemzeti, regionális és helyi szinten végrehajtott konkrét és azonnali intézkedésektől függ, hogy az Európai Bizottság ajánlásainak milyen hatása lesz a gazdasági, társadalmi, kulturális és egyéb folyamatokban végbemenő változásokra. A Régiók Bizottsága ezért fontosnak tartja, hogy a formális, nem formális és informális oktatási rendszerek átalakítását valósítsák meg a gyakorlatban. Fontos, hogy e programok valamennyi szintet érintsék, és céljuk az adott oktatási rendszerek összehangolása legyen az uniós munkaerőpiac igényeivel és az egész életen át tartó tanulás stratégiájának követelményeivel.

2.6 Fontos jelenség, hogy a képzésben való részvételt, illetve a képzési eredményeket specifikusan a nemek tekintetében különbségek jellemzik. Ezt nemzeti, regionális és helyi szinten nyomon kell követni és meg kell szüntetni. A lányokat és asszonyokat arra kell biztatni, hogy képzettséget szerezzenek a műszaki, illetve természettudományos szakterületen. Más területeken pedig a férfiak szorulnak támogatásra. Számos régióban és településen éppen a férfiak azok, akik abbahagyják képzésüket és kevesebb motivációt, illetve hajlandóságot mutatnak a folyamatos képzési intézkedések tekintetében.

2.7 Az Régiók Bizottsága véleménye szerint az Európai Bizottság tagállamokhoz címzett javaslatai fontos katalizátorszerepet tölthetnek be abban, hogy ösztönözzék Európa oktatási rendszereinek gyorsabbá és céltudatosabbá válását a versenyképesség, a szociális vívmányok és a részvétel terén

kitűzött célok elérése érdekében. A Régiók Bizottsága támogatja ezt és ehhez az alábbiakban a következő észrevételeket szeretné hozzáfűzni:

2.8 Az Európai Bizottság 1. javaslata

„[...] biztosítsák, hogy az alapoktatás és szakképzés valamennyi fiatal számára felkínálja azokat az eszközöket, amelyekkel a kulcskompetenciákat olyan szintre fejleszthetik, amely felkészíti őket a felnőttlétre, és amely a további tanulás és szakmai pályafutás alapját képezi;”

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.8.1 A Régiók Bizottsága hangsúlyozza a gyermekek már korai gyermekkorukban elkezdődő, hatékony és céltudatos ösztönzésének különleges jelentőségét. Ennek azonban nem szabad a kudarcotól való félelem kialakulásához vezetnie a gyermekek körében. Az iskolának ezenfelül meg kell teremtenie a folyamatos, az egész életen át tartó tanulás alapját a formális, nem formális és informális tanulás révén. Fontos annak tudatosítása, hogy a gyermekek vagy fiatalok más-más módon tanulnak; nem egyformán gyorsan érnek és eltérő időre van szükségük céljaik eléréséhez. Ez az egyik nagy kihívása az oktatási rendszerek alakításának és a tanárképzésnek.

2.8.2 Fontos, hogy a például fogyatékoságuk miatt különleges gondoskodást igénylő gyermekeknek és fiataloknak kiemelt figyelmet szenteljünk, hogy a többi gyermekkel együtt ők is szerves részévé válhassanak a társadalomnak.

2.9 Az Európai Bizottság 2. javaslata

„[...] biztosítsák megfelelő intézkedések meghozását azon fiatalok érdekében, akiknek személyes, szociális, kulturális vagy gazdasági körülményeik miatti oktatási hátrányuk révén különleges támogatásra van szükségük ahhoz, hogy tanulási képességeiket kiaknázhassák;”

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.9.1 Az RB üdvözlöi, hogy az európai bizottsági szöveg külön utalást tesz a hátrányos helyzetű tanulókra, egyetértve azzal a véleménnyel, hogy az oktatásban tapasztalt hátrányok gyakran személyes, társadalmi, kulturális és gazdasági tényezők együtteséből jönnek létre és csak a társadalom egyéb területeivel való együttműködésben küzdhetők le. Az RB számára kulcsfontosságú a foglalkoztatáshoz, képzéshez és egyéb továbbképzési lehetőségekhez való hozzáférést megnehezítő akadályok megszüntetése.

2.9.2 Az RB rendkívül sürgősnek tartja, hogy – háttérétől függetlenül – minden tanuló hozzájusson a szükséges feltételekhez, következésképpen elérje a képzési célokat és ne hagyja abba idő előtt tanulmányait. Ezt kell megcéloznia az egyedi kezdeményezéseknek és ösztönző intézkedéseknek, melyek az egyes tanulók adottságaiból és szükségleteiből indulnak ki.

2.9.3 Az EU nem fogja elérni a maga elé kitűzött ambiciózus célokat, ha vannak még olyanok, akiket nemük, fogyatékosságuk, kulturális vagy etnikai hovatartozásuk, életkoruk vagy más okok alapján kirekesztenek a munkahelyekről, vagy további előmenetelükből. A megkülönböztetésmentesség és esélyegyenlőség stratégiájának ösztönzésében, valamint a mindenki számára egyenlő esélyek és jogok biztosításában a helyi és regionális önkormányzatokra nagyon fontos szerep hárul.

2.9.4 Az RB kívánatosnak tartja az európai régiók és települések határokon átnyúló, hálózatok kiépítésén alapuló együttműködését, melynek célja az R3L-kezdemenyezéseknek megfelelő tapasztalatcsere, illetve ismeretbővítés. Ehhez azonban az ide vonatkozó kérdések napirendre tűzésére, a módszerek folyamatos fejlesztésére, a tudás átadására és társadalmi elfogadottságra van szükség.

2.10 Az Európai Bizottság 3. javaslata

„[...] biztosítsák, hogy a felnőttek egész életük során képesek legyenek fejleszteni és frissíteni a kulcskompetenciákat, és fordítsanak különös figyelmet azokra a célcsoportokra, amelyeket a nemzeti, regionális és/vagy helyi vonatkozásban prioritásként határoztak meg;”

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.10.1 A Régiók Bizottsága fontosnak tartja e javaslatot, azonban emlékeztet arra, hogy az igények régióról régióra és országról országra különbözőek, ezért különböző megközelítésmódokra van szükség, ha el akarjuk érni a polgárokat. Ezért utalni kell arra, hogy a prioritásként meghatározott csoportokat gyakran éppen a helyi és regionális szinten kell keresni. Például a felnőttképzésben tapasztalatokat szerzett szervezetekkel és a szociális partnerekkel fejleszteni lehetne az együttműködést;

2.10.2 úgy véli, hogy a prioritást élvező célcsoportok között különös figyelmet kell fordítani a helyi és regionális önkormányzatok által foglalkoztatottakra – tekintettel arra, hogy közszolgálati tevékenységet látnak el –, annak érdekében, hogy egész szakmai pályafutásuk során fejleszthessék és frissíthessék kulcskompetenciáikat.

2.11 Az Európai Bizottság 4. javaslata

„[...] biztosítsák, hogy megfelelő infrastruktúrák álljanak rendelkezésre a felnőttek folyamatos oktatására és képzésére, beleértve a tanárokat és oktatókat, a tanulók számára hozzáférést és támogatást biztosító olyan intézkedéseket, amelyek elismerik a felnőttek eltérő igényeit;”

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.11.1 A Régiók Bizottsága már korábban ⁽¹⁾ is utalt arra, hogy az egész életen át tartó tanulás támogatása érdekében milyen fontos a helyi és regionális szintű erőforrások mozgósi-

tása, hangsúlyozva, hogy vitákat kell kezdeményezni a helyi és regionális szinten. Véleményében figyelmeztetett arra is, hogy a földrajzi hozzáférhetőséget más intézkedésekkel összhangban kell szemlélni az egyén hozzáféréseinek javítása érdekében. Ez vonatkozik mind a formára, mind pedig a földrajzi helyzetre. Ez például úgy valósulhatna meg, ha napközben, esténként és hétvégeken is szerveznének programokat. Szóba jöhetne ebből a célból a nyári időszak vagy a hagyományos munkaszüneti időszakok is. További lehetőségeket jelentenének a sűrűbben kezdődő tanfolyamok, a levelező oktatás vagy az irányított, rugalmas tanulás. Ajánlatos volna az is, hogy a résztvevők számára megteremtsék azokat az anyagi feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy tovább képezzék magukat. Figyelmet érdemel az iskolán kívüli tanulás is, amely különböző formákat öltve a formális iskolai struktúrák keretein kívül zajlik.

2.11.2 Az „infrastruktúrák” azonban ne jelentsék általános, szabványosított tanulási központok létrehozását. Ehelyett a helyi adottságokból és igényekből kiindulva, amennyire lehetséges, a már meglévő infrastruktúrákra kellene támaszkodni.

2.12 Az Európai Bizottság 5. javaslata

„biztosítsák a felnőttoktatás és az egyén számára elérhető képzési lehetőségek koherenciáját a foglalkoztatási és szociális politikákhoz és a fiatalokat érintő egyéb politikákhoz való szoros kapcsolatok és a szociális partnerekkel és más érdekelttel folytatott együttműködés révén;”

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.12.1 Ezt a pontot a Régiók Bizottsága a siker mérvadó tényezőjének tekinti a helyi és regionális szint fejlődését illetően, hiszen a „szemellenezős” látásmód elkerülése érdekében éppen ezen a szinten döntő fontosságú a különböző helyi és regionális vonatkozású politikai területek egybefogása: ilyenek például a gazdaságpolitika, az oktatáspolitikai, a munkaerő-piaci politika, az integrációs és a szociálpolitika. Ezért fontos, hogy a felelőségek és hatáskörök szorosan összekapcsolódjanak. A Régiók Bizottsága szükségesnek tartja, hogy ezen a téren pénzügyi eszközöket vessenek be, melyek rugalmasabb felhasználásának biztosítása kellene az egész életen át tartó tanulás integrált cselekvési programjának keretén belül történő intézkedések végrehajthatóságát. A társadalom, a pályafutás és a magasabb fokú képzettség összjátéka a régiók és települések növekedésének kulcsfontosságú tényezője.

2.13 Az Európai Bizottság 6. javaslata

„alkalmazzák az ajánlás mellékletében található »Kulcskompetenciák az élethosszig tartó tanuláshoz – Európai hivatkozási alapot« referenciásközvetítő az élethosszig tartó tanulás stratégiái részeként a mindenki számára szükséges kulcskompetenciák biztosításának kialakításánál.”

⁽¹⁾ CDR 19/2001 final

A Régiók Bizottsága álláspontjai:

2.13.1 A Régiók Bizottsága üdvözlí az egész életem át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákra vonatkozó javaslatot. Ezáltal a figyelem középpontjába kerül a kérdés, hogy az egyénnek milyen alapvető képességekkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy megállíja a helyét a tudásalapú társadalomban. Ezek a kulcskompetenciák irányadóként szolgálhatnak a jövőben szükséges kompetenciákról folytatott vitához mind európai és nemzeti, mind pedig regionális és helyi szinten. Ez a kérdés Európában különösen fontos a lisszaboni stratégia céljai elérésének szempontjából. Éppen a helyi és regionális szint az, ahol a kompetencia kérdésköre gyakorlati jelentőségre tesz szert.

2.13.2 A Régiók Bizottsága elismeri, hogy szükség van e kompetenciák folyamatos és elkötelezett vitájára, valamint a folyamatos párbeszéd és szakadatlan fejlődés keretein belül történő kezelésére. Így például a „szociális és állampolgári kompetencia” területe egy sor olyan szempontot is magában foglal, amely később mindenképp továbbfejlesztésre és differenciálásra szorul. Egyes kulcskompetenciák ezenkívül nagy mértékben összefonódnak egymással.

2.13.3 A Régiók Bizottsága üdvözlí az egész életem át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákra vonatkozó javaslat továbbfejlesztését az Európai Bizottságon belül. Támogatja az Európai Bizottság által kidolgozott javaslatot a kulcskompetenciákról.

2.13.4 A Régiók Bizottsága a következő bekezdésekben részletesebben foglalkozik a javasolt kulcskompetenciákkal.

3. Kulcskompetenciák

A kulcskompetenciák európai hivatkozási alapja a következő nyolc területet foglalja magában:

- Az anyanyelven folytatott kommunikáció
- Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció
- Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén
- Digitális kompetencia
- A tanulás megtanulása
- Szociális kompetencia és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Kulturális kifejezőképeség

3.1 Az anyanyelven folytatott kommunikáció

3.1.1 Az Régiók Bizottsága egyetért az Európai Bizottsággal az **anyanyelven folytatott** írásbeli és szóbeli **kommunikáció** fontosságát illetően.

3.1.2 Az anyanyelv az alapja minden további tanulási folyamatnak, a kifejezőképeségnek és az identitásnak. Az anyanyelvi

ismeretek és készségek tehát a tanulás alapját képezik. A nyelv teremti meg az információszerzés alapjait és teszi lehetővé a kommunikációt embertársainkkal. Ezáltal a részvétel és a felelősségvállalás alapvető eleme.

3.1.3 Az RB arra is szeretne rámutatni, hogy az olyan területeken, ahol kevésbé elterjedt és oktatott nyelveket beszélnek, fontos, hogy az Európai Bizottság, illetve a nemzeti ügynökségek szorosan együttműködjenek a helyi és regionális önkormányzatokkal, e nyelvek elsajátítására bátorítva a polgárokat. ⁽¹²⁾

3.2 Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció

3.2.1 A jövő Európájában a több idegen nyelv tudása egyre nélkülözhetetlenebb. Más országok kultúrájának, szokásainak és életkörülményeinek alapvetőbb megértése révén megnyitja az utat a szorosabb kapcsolatok felé. Ez a magasabb szintű tanulmányok és a munkaerőpiac mobilitásának is az egyik előfeltétele. Európa nyelvterületei már ma is kölcsönösen egymásra vannak utalva. Az országok közötti cserekapcsolatok erősödnek, a gazdaságok egyre szorosabban összefonódnak egymással és az áruk és szolgáltatások piaca egyre gyakrabban nyúlik át az ország- és nyelvi határokon. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy Európa nyelvi sokszínűségét pozitívként kell értékelni.

3.3 Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén

3.3.1 Az RB lényegesnek tartja, hogy a matematikai, műszaki és természettudományos ismereteket a tanulóknak olyan módon közvetítsék, hogy ezek az ismeretek szemükben hasznosnak és ösztönzőnek tűnjenek. A matematika segíthet az olyan tárgyakban is, mint a fizika, kémia, biológia vagy a társadalomtudományok. Sőt mi több, a matematikai tudás, illetve ismeretek a modern oktatási koncepció magától értetődő alapelemévé is válhatnak. A természettudományok terén elsajátított kompetencia azért fontos, mert többek között segít az összefüggések, okok és okozatok, valamint az információ helyességének megértésében és felismerésében. Az aktív állampolgári kompetenciához elengedhetetlen a matematikai és természettudományos alapképzés. A műszaki kompetenciát a nők és férfiak tapasztalataiból kiindulva kellene fejleszteni. Fontos feltárni, hogy elképzeléseink és hagyományaink miként határozzák meg gondolkodásunkat arról, hogy a műszaki tudományok terén mi számít „nőknek való” és mi „férfiaknak való” területnek.

3.3.2 Az európai kutatási térség keretében különleges erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy több fiatal férfi és nő válassza a természettudományos és műszaki pályát. Fontos, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen az információs társadalom technológiáinak biztos és kritikus használata. Az ún. tudományos parkok létrehozása érdekes módja az érdeklődés felkeltésének a természettudományi és műszaki tanulmányok iránt.

⁽¹²⁾ CdR 248/2003 final

3.4 Digitális kompetencia

3.4.1 Fontos, hogy az Európai Unió egészében létrejöjjön egy minden csoport számára nyitva álló, megkülönböztetésmentes információs infrastruktúra a digitális kompetencia szolgálatában. Az RB nagy hangsúlyt fektet a szociálisan és földrajzi értelemben kiegyensúlyozott információs társadalom ösztönzésére, amely biztosítja, hogy a polgárok elsajátítsák életükhöz és munkájukhoz a digitális korban szükséges készségeket. A nagy mennyiségű információáradattal és az összetett problémákkal való megbirkózás egyre több ember számára elengedhetlenül fontos képességgé válik.

3.5 A tanulás megtanulása

3.5.1 A „**tanulás megtanulása**” alatt azt értjük, hogy a tanuló távlatot ad tanulásának, tudatosan viszonyul hozzá és kialakítja az új ismeretek megszerzésének módszertanát. Ez azt jelenti, hogy az adott tanuló tudatában van önmagának és tudja, hogyan kezelje a különféle tanulási szituációkat, melyik a neki legmegfelelőbb tanulási módszer, melyek az erős pontjai, és mely területeken érhet el javulást. A motiváció és az önbi-zalom is fontos tényezők, hiszen az egész életet végig kísérő tanulás stratégiája éppen a tanuló szemszögéből indul ki és azon a feltételezésen alapul, hogy a tanulási folyamat sokféle módon és különféle keretek közt megy végbe. Itt elsősorban az áttanulás és az újratanulás képességéről van szó. Az is fontos, hogy a már meglévő ismeretekre, képzettségre, illetve a korábbi élettapasztalatokra építsünk, és fejlesszük azt a képességünket, hogy ezeket különböző új kontextusokban is tudjuk használni és alkalmazni.

3.5.2 A Régiók Bizottsága ennek a ténynek nagyon nagy jelentőséget tulajdonít a tudásalapú társadalom szempontjából. Különösen fontos, hogy a leendő tanárokat képzésük során felkészítsék erre a munkamódszere. A „tanulás megtanulásának” komplexuma lényegében különbözik a többi kulcskompetenciától, hiszen az összes többi kulcskompetencia fejlesztéséhez szükséges képességet érinti. A Régiók Bizottsága ezért úgy véli, hogy ezt a kulcskompetenciát mint legfontosabbat ki kell emelni a többiek közül.

3.6 Szociális kompetencia és állampolgári kompetencia

3.6.1 A „szociális és állampolgári kompetencia” fogalma sokrétű kérdéskört érint, amely a Régiók Bizottsága szerint különös figyelmet érdemel. Itt egyrészt személyes tulajdonságok fejlesztéséről van szó, azaz annak a képességnek a fejlesztéséről, hogy embertársainkkal kapcsolatot tudjunk létesíteni. Általános fogalmazva, a fejlett kommunikációs készség a tudásalapú társadalomra jellemző pályafutás és társadalmi élet egyik

mind fontosabbá váló tulajdonsága. Ide tartozik az interkulturális megértés is.

3.6.2 Ez a kompetenciaterület *szociális aspektusokat* is magában foglal, amennyiben az a központi kérdés, hogy az egyén milyen mértékben tekinti magát erőforrásként családja és környezete számára.

3.6.3 Az *egészségügyi vonatkozásokra* is utalhatunk itt, például az egészséges életmód jelentőségének felismerésére, a testi és lelki egészség kérdésére, valamint az aktív életmódra. Míg az orvostudomány egyre nagyobb léptekkel halad előre, sok társadalomban romlik a gyermekek és fiatalok egészségügyi állapota a hibás táplálkozás és a mozgáshiány következtében. Ha itt nem teszünk ellenlépéseket, a helyzet rendkívül kritikussá válhat.

3.6.4 Egy másik nagyon fontos szempont *a polgár szerepe a társadalomban*. Ezalatt a demokratikus viszonyok, valamint az egyén jogainak és kötelezettségeinek kérdéskörét kell érteni. E tényezők mindegyike ösztönözhető a helyi és regionális szinten. A Régiók Bizottsága a meghatározás kibővítését javasolja: meg kellene benne említeni annak szükségességét, hogy a polgárok ismerjék az EU történelmét, céljait, az alapszerződésekre vonatkozó lényeges tényeket, az Unió és tagállamai közötti kapcsolatokat, az európai alkotmány hatályba helyezésének problémáit és folyamatát, valamint a különböző politikai területek alapelveit.

3.6.5 A *fenntartható fejlődés* jelentősége, valamint a közös környezetünkért érzett felelősségvállalás olyan szempontok, amelyeket a Régiók Bizottsága nézete szerint ebben az összefüggésben nyomatékosan ki kell hangsúlyozni.

3.7 Vállalkozói kompetencia

3.7.1 A **vállalkozói kompetencia** lényegében aktív hozzáállást jelent, tehát ötleteink megvalósításának képességét. Ezért fontos, hogy az iskolarendszer már korán ösztönözze egy ilyesfajta aktív gondolkodásmód kialakulását és ennek alapjait megteremtő munkamódszereket dolgozzon ki. Az RB rámutat, hogy mennyire fontos a reményteljes üzleti ötleteket felvető nők és etnikai kisebbségek potenciáljának kihasználása új vállalkozások létrehozására. Arra is szükség van, hogy a különböző kormányzati és közigazgatási szintek aktívan támogassák a nőket az új technológiákhoz való hozzáférésben. Az aktív munkaerő-piaci politikához társuló ilyesfajta erőfeszítések csökkenthetik a nemek között tátongó, Európában oly sok helyütt megfigyelhető rést a foglalkoztatásban. Az Európai Unió jóléte és gazdaságának jövője szempontjából ez döntő jelentőséggel bír⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ CdR 151/2005 final

3.8 Kulturális kifejezőképesség

3.8.1 Az RB is elengedhetetlenül fontosnak tartja megérteni és megőrizni Európa kulturális és nyelvi sokféleségét⁽¹⁴⁾. Itt arról van szó, hogy a különböző kifejezési formákat, úgymint a zenét, művészetet, irodalmat és a nyelvet, hozzáférhetővé tegyük az emberi tanulásfolyamatok és fejlődés számára. Általánosabban fogalmazva, fontos, hogy a különböző emberi szempontokból és látásmódokból létrehozzunk valamit.

3.8.2 Ebben az összefüggésben a Régiók Bizottsága utal a történelmi perspektívára, azaz arra, ahogy a különböző korszakokban az Európa egyes részei között szövődő kapcsolatok új lendületet adtak a fejlődésnek. Immár több mint öt évtizede létezik – vitathatatlan létjogosultsággal – az európai népek közösségének gondolata, amely ma az Európai Unióban jut kifejezésre.

3.9 A Régiók Bizottsága javaslatai

3.9.1 Az Európai Bizottság ajánásaiból kiindulva az RB kívánatosnak tartja a további fejlődés nyomon követését és támogatását, és e kérdések tekintetében a jövőre nézve együttműködést szorgalmaz az Európai Bizottsággal.

3.9.2 A Régiók Bizottsága támogatja az Európai Bizottság által javasolt, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákat, és amellett száll síkra, hogy ezeket a folyamatos párbeszéd és szakadatlan fejlődés keretein belül kezeljék.

3.9.3 Az RB amellett foglal állást, hogy a „tanulás megtanulása” kiemelt jelentőséggel bírjon, mivel e kompetencia a saját tanuláshoz való alapvető hozzáállást és ezért az új ismeretek megszerzésének különféle módszereit is magában foglalja és így az összes többi javasolt kulcskompetencia fejlesztésének előfeltétele.

3.9.4 A „szociális és állampolgári kompetencia” területének a fenntartható fejlődés jelentőségét, valamint a közös környezeti tünkért érzett felelősségvállalást is magában kell foglalnia.

3.9.5 A Régiók Bizottsága hangsúlyozza a kulturális érzékenység elsajátításának fontosságát, mely az európai nyelvek és kultúrák sokféleségére, megértésére való nyitottság alapja, illetve azé a gazdagodásé, amelyet azok minden európai polgár számára biztosíthatnak.

Brüsszel, 2006. június 14.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE

⁽¹⁴⁾ 8. kulcskompetencia: kulturális kifejezőképesség